

**KAIP
UŽAUGINTI
ŽMONES,
KURIEMS
SEKASI**

Paprasti patarimai – įspūdingi rezultatai

Esther Wojcicki

baltos lankos
VADOVELIAI

Esther Wojcicki

Kaip užauginti žmones, kuriems sekasi

PAPRASTI PATARIMAI – ĮSPŪDINGI REZULTATAI

baltos lankos
VADOVELIAI

Turinys

Pratarmė ix

Ižanga xvii

1. Vaikystė, kurios visi sau linkėtume 1

PASITIKĖJIMAS

2. Pasitikėkite savimi, pasitikėkite savo vaiku 25

PAGARBA

3. Vaikas nėra jūsų klonas 61

SAVARANKIŠKUMAS

4. Nedarykite už vaikus nieko, ką jie galėtų padaryti patys 91

5. Įskiepykite vaikui ištvėmės 125

BENDRADARBIAVIMAS

6. Ne įsakinėkite, o bendradarbiaukite 153

7. Vaikai girdi, ką darote, o ne ką sakote 183

GERUMAS

8. Rodykite pavyzdį. Tai užkrečiama 211

9. Išmokykite vaiką nenusispjauti 238

Išvados 261

Padėkos 268

Naudotos literatūros sąrašas 274

Ižanga

UŽ VAIKŲ auklėjimą ir ugdymą niekas neteikia Nobelio premijų, o turėtų. Tai yra du pagrindiniai mūsų uždaviniai visuomenėje. Pasirinkti auklėjimo ir ugdymo metodai lemia ne tik tai, kokiais žmonėmis užauginsime savo vaikus, bet ir kokią visuomenę sukursime.

Visi tėvai su atžalomis sieja tam tikrus lūkesčius ir svajones. Trokšta, kad vaikai būtų sveiki, laimingi ir lydimi sėkmės. Lygiai taip pat susiduria su visiems tėvams įprastomis baimėmis: ar mano vaikas bus saugus? Ar dukra atras gyvenimo tikslą ir pilnatvę? Ar sūnus prasisks kelią itin konkurencingame, kartais net priešiškame pasaulyje? Pamenu, kaip visos šios garsiai neišsakytos ir daugiausia pasąmonėje kylančios abejonės pripildė nedidukę gimdymo palatą, kurioje į pasaulį atėjo mano pirmagimė.

Gulėjau ligoninės lovoje ant krūtinės čiūčiuodama Susan. Slaugytoja susupo ją į rausvą antklodę, ant galvos užmaukšlino megztą geltoną kepuraitę. Greta sėdėjo mano vyras Stanas. Abu buvome nuvargę, bet pakilios nuotaikos, ir tą akimirką tapo aišku: pamilau dukterį vos tik išvydusi ir tuoj pat pajutau pirminį troškimą ją apsaugoti, padovanoti patį geriausią gyvenimą ir padaryti viską, kas jai padėtų siekti sėkmės.

Tačiau netrukus apniko klausimai ir abejonės. Nenumaniau, kaip taisyklingai laikyti Susan, nežinojau, kaip pakeisti vystyklą. Mokytojauti buvau liovusis vos prieš tris savaites, tad neturėjau pakankamai laiko viskam pasiręngti. Man niekada taip ir nepavyko suvokti, kaip apskritai pasiręngti motinystei. Mane prižiūrėjusi akušerė-ginekologė patarė bent jau šešias savaites po gimdymo į viską žvelgti kuo paprasčiau, o draugės ir bendradarbės apibėrė prieštariniais patarimais. Sakė, kad gimdymas bus ilgas ir sunkus, natūraliai žindyti pernelyg sudėtinga ir nepatogu, todėl geriau kūdikį maitinti pieno mišiniais „Similac“ iš buteliuko. Perskaičiau keletą knygų apie suaugusiųjų mitybą (tais laikais nebuvo specialiosios literatūros apie vaikų mitybą), nupirkau vaikišką lovelę, šiek tiek drabužėlių ir plastikinę vonelę. Ir štai, rankose laikiau Susan didelėmis žydromis akimis ir švelniais kaip pūkeliai plaukais, įsistebeilijusią į mane taip, tarsi žinočiau viską, ką turiu daryti.

Laikui ligoninėje einant į pabaigą ne juokais sunerimau. Buvo 1968-ieji. Anuomet gimdyves Amerikos ligoninėse slaugydavo tris dienas, o dabar dauguma ligoninių išrašo jau po dviejų dienų ir aš neįsivaizduoju, kaip su tuo susidoroja pirmus žingsnius žengiančios mamos.

„Galima likti dar vieną dieną? – apimta gėdos ir panikos maldavau slaugytojos. – Neturiu nė mažiausio supratimo, kaip rūpintis kūdikiu.“

Kitą rytą slaugytoja greitai papasakojo apie kūdikių priežiūrą ir, laimė, pamokė, kaip pakeisti vystyklą. Gyvenome medžiaginių vystyklų ir žiogelių eroje. Slaugytoja išpėjo, kad niekada nepamirščiau gerai susegti žiogelių, antraip jie gali įdurti kūdikiui. Todėl kaskart, kai tik Susan pravirkdavo, pirmiausia puldavau jų tikrinti.

Nors anuomet natūraliai žindyti buvo nepopuliaru, ryžausi tam ir slaugytoja parodė, kaip į dilbį atremti kūdikio galvelę. Kad kūdikis

tikrai žįstų, turi tinkamai apžioti spenelį. Tai padaryti buvo sudėtingiau, nei tikėjaisi, todėl kartais vargšiukė Susan apsipurkšdavo pienu. Maitinti reikėjo kas keturias valandas, tad sau pažadėjau kuo tiksliau laikytis režimo.

„Nepamiršk apkabinti kūdikio“, – davė paskutinį patarimą slaugytoja. Nuo tos akimirkos su Stanu turėjome kliautis savo jėgomis.

Kaip ir visi tėvai, į dukterį žvelgiau tarsi į viltį – geresnio gyvenimo, šviesios ateities. Vyliausi, kad užaugusi ji pasauliui duos daug gero. Visi trokštame laimingų, savimi pasitikinčių ir gyvenimu besimėgujančių vaikų. Norime, kad jie gyventų prasmingai ir lydimi sėkmės. Šis troškimas aplankė ir gimus Susan, ir vėliau, kai pasaulį išvydo Janet ir Anne. Kaip tik šis noras vienija visus tėvus nepriklausomai nuo šalies ir kultūros. Ilgametė ir kiek neįprasta mano kaip mokytojos karjera šiandien man suteikia galimybę dalyvauti visame pasaulyje rengiamose konferencijose. Nesvarbu, ar susitinku su Argentinos švietimo sekretoriumi, autoritetingais asmenimis iš Kinijos, ar su susirūpinusiais tėvais iš Indijos, visi jie nori žinoti viena: kaip padėti vaikams rasti laimę, pelnyti sėkmę ir pasitelkiant talentus sukurti geresnį pasaulį.

Atrodo, kad vieno tikslaus atsakymo, kaip tai įgyvendinti, neturi niekas. Auklėjimo ekspertai daugiausia dėmesio skiria pagrindiniams vaikų auginimo aspektams, tokiems kaip miegas, valgymas, prierašumas ar drausmė, tačiau dauguma siūlomų patarimų būna siauri ir įsakomieji. Iš tiesų mums reikia kur kas daugiau nei tik glaustos informacijos apie vaikų priežiūrą ir mitybą. Svarbiausia, ką turime žinoti, – kaip perduoti savo vaikams vertybes ir įgūdžius, padėsiančius tapti sėkmės lydimais suaugusiaisiais. Be to, turime atsižvelgti į milžiniškas kelerių pastarųjų metų kultūrinės permainas, ypač technologinius pokyčius ir jų įtaką pasirinktiems auklėjimo metodams.

Kaip mūsų vaikams seksis robotų ir dirbtinio intelekto amžiuje? Kaip pavyks atsiskleisti technologijų revoliucijos eroje? Šios nerimastingos mintys nesvetimos visiems tėvams. Jaučiame, kaip sparčiai viskas keičiasi, ir trokštame, kad mūsų vaikai neatsiliktų. Suprantame, kad šeima ir mokykla turi prisitaikyti prie pokyčių, tačiau nežinome kaip. Negana to, trūksta nuovokos, kaip išsaugoti ir puoselėti mums ir vaikams svarbias vertybes.

Būdama jauna mama, jaučiausi panašiai. Žinoma, kai kurie iššūkiai buvo kitokie, tačiau baugino lygiai taip pat. Rėmiausi keliomis gairėmis ir patarimais, kuriuos pavyko rasti, bet iš esmės nusprendžiau pasikliauti savimi. Galbūt tiriamosios žurnalistikos studijos, o gal nuo vaikystės lydėjęs nepasitikėjimas autoritetais lėmė sprendimą savarankiškai išsiaiškinti, kaip auklėti vaikus. Susidariau nuomonę, ko jiems reikia, ir nepaisydama aplinkinių požiūrio likau jai ištikima. Rezultatas – daugelio akimis – buvo išskirtinis arba bent neįprastas. Nuo pirmų dienų su dukterimis bendravau kaip su suaugusiomis. Dauguma motinų tarsi savaime ima kalbėti kūdikių kalba: paplonina balsą, vartoja paprastesnius žodžius. Aš to nedariau. Pasitikėjau dukterimis, o jos pasitikėjo manimi. Niekada nekūriau pavojingų situacijų, bet ir nedraudavau pačioms tyrinėti aplinkos ar apskaičiuotai rizikuoti. Pamenu, gyvenome Ženevoje, kai penkiametę Susan ir keturmetę Janet išsiunčiau į šalia namų esančią parduotuvę nupirkti duonos. Nuo pat gimimo gerbiau jų individualumą. Vadovavausi teorija, kad vaiko gyvenime svarbiausi pirmi penkeri metai, tad per šį laiką norėjau jas išmokyti kiek įmanoma daugiau. Labiausiai už viską troškau, kad jos taptų savarankiškais vaikais, o vėliau – savimi pasitikinčiomis, nepriklausomomis moterimis. Suvokiau, kad gebėdamos savarankiškai mąstyti ir priimti išmintingus sprendimus jos galės įveikti bet kokius gyvenimo sunkumus. Anuomet nė nenumaniau,

kad mano auklėjimo sprendimų naudą vėliau patvirtins moksliniai tyrimai. Vadovavausi instinktais ir vertybėmis, taip pat dirbant mokykloje sukaupia patirtimi.

Gan keistai jaučiuosi būdama „garsi“ motina ir matydama savo šeimos narių nuotraukas žurnalų viršeliuose. Jokiu būdu nepriimu visų nuopelnų už dukrų pasiekimus, tačiau visos trys tapo atsakingomis, imliomis ir išmintingomis asmenybėmis. Susan yra „YouTube“ generalinė direktorė, Janet – Kalifornijos universiteto San Fransiske pediatrijos profesorė, o Anne – bendrovės „23andMe“ įkūrėja ir vadovė. Jos užkariavo itin konkurencingų, vyrų dominuojamų profesijų viršūnes ir tai padarė sekdamos paskui savo svajones, savarankiškai mąstydamos. Matyti dukteris, užtikrintai ir sąžiningai žengiančias per pasaulį, yra vienas didžiausių atlygių, kurių sulaukiau gyvenime. Ypač žaviuosi stebėdama, kaip jos konstruktyviai diskutuoja ir bendradarbiauja su vyrais nesinaudodamos savo, kaip silpnosios lyties atstovių, koziriu, taip pat drąsiai sprendžia problemas.

O aš daugiau nei 36 metus darau tą patį: vidurinėje mokykloje mokau žurnalistikos. Kiekvieną semestrą turiu apie 65 moksleivius nuo antrakursių (pagal lietuvišką sistemą – dešimtokų) iki vyresniųjų ir nuo pirmos pamokos elgiuosi su jais kaip su profesionaliais žurnalistais. Jie dirba grupėmis ir turi aiškius terminus. Jeigu reikia, patariu ir padrašinu, tačiau puikiai žinau, kad projektine veikla ir bendradarbiavimu grįstas mokymasis yra geriausias būdas pasirengti iššūkiams, su kuriais teks susidurti ir žurnalistikoje, ir apskritai suaugusiųjų pasaulyje. Žinau, kad mano mokymo metodai pravertė tūkstančiams buvusių mokinių profesinėje veikloje, nes padedama feisbuko palaikau ryšį su jais – net su devintojo dešimtmečio laidų auklėtiniais. Jie daug pasiekė ir tapo nuostabiais žmonėmis. Man teko garbė mokyti tiek daug jaunų žmonių, įskaitant vyriausiąjį mano kuruojamo

moksleivių laikraščio redaktorių, o dabar Stanfordo vaikų ligoninės psichologą Craigą Vaughaną, žurnalo *Economist* medijų redaktorių Gady Epsteiną, Harvardo absolventą ir krepšinio komandos „Atlanta Hawks“ įžaidėją Jeremy Liną, Londono universiteto koledžo neurologijos profesorę Jennifer Linden, Kalifornijos valstijos asamblėjos įstatymų leidėją Marčą Bermaną ir daugybę apdovanojimų pelniusių aktorių, rašytoją bei režisierių Jamesą Franco. Šimtai mokinių prisipažino, kad mano tikėjimas jais ir vertybės, kurias diegiau savo pamokose, paskatino kardinaliai pakeisti požiūrį į save ir tapti tokiais žmonėmis, kokie yra šiandien.

Kai dukterys išgarsėjo technologijų ir medicinos srityse, o mano žurnalistikos mokymo programa pelnė valstybinį ir tarptautinį pripažinimą, žmonės ėmė pastebėti, kad kai ką darau kiek kitaip nei daugelis. Jie įsitikino, kad auklėjimo ir ugdymo metodai, kuriais vadovaujuosi, gali padėti išspręsti tipiškas XXI amžiaus problemas, ir panoro daugiau apie tai sužinoti. Tėvai nuolat prašo – neslėpsiu, kartais maldauja, – kad pasidalyčiau strategijomis, kurias taikiau auklėdama dukteris, mat norėtų jas išbandyti ugdydami savo vaikus. Kreipiasi ir mokytojai, smalsaujantys, kaip be griežtos drausmės pavyko sudominti mokinius. Netikėtai užklupdavau save vis dažniau su kitais diskutuojančią, kaip turėtume auginti vaikus ir ką daryti, kad ugdymas būtų ir aktualus, ir naudingas. Mano siūlomas metodas, atradęs kelią į daugybės žmonių širdis, yra priešnuodis auklėjimo ir mokymo klaidoms, būdas kovoti su nerimu, drausmės ir galios problemomis, bendraamžių spaudimu ir technologijų baime – tuo, kas kenkia mūsų vaikams.

Mes, tėvai, darome vieną didžiausių klaidų: prisiimame asmeninę atsakomybę už savo vaikų emocijas. Janesta Noland, gerbiama pediatriė iš Silicio slėnio, pasakė: „Tėvai taip stipriai trokšta, kad vaikas

nuolat būtų laimingas... Jaučiasi atsakingi už jo laimę ir mano galintys ją kontroliuoti.“ Darome viską, kad tik apsaugotume vaikus nuo sunkumų ar kančių, tačiau taip tik atimame galimybę patiems doro-
tis su užklupusiomis bėdomis ar nelaimėmis. Todėl vaikai stokoja at-
sakomybės ir ištvermės, baiminasi supančio pasaulio, nepasitiki savo
jėgomis sukurti ar išrasti ką nors nauja. Kita didelė klaida – mokymas
susitelkti vien tik į save ir savo pasiekimus: reikalaujame puikaus pa-
žymių vidurkio mokykloje, kad įstotų į prestižinį universitetą, susi-
rastų išpūdingą darbą. Vaikai taip susitelkia į save, kad retai kada turi
laiko susimąstyti, kaip galėtų padėti kitiems. Gerumas ir dėkingumas
dažnai lieka nuošalyje, nors moksliniai tyrimai rodo, kad kaip tik šios
savybės gyvenime suteikia daugiausia laimės.

Mokymo įstaigose – mokyklose ir universitetuose – taip pat vado-
vaujamosi nebeveiksmingais XX amžiaus ugdymo metodais, iš esmės
mokant jaunos žmones laikytis nebeegzistuojančio pasaulio taisyklių.
Pamokos modelis, grindžiamas prielaida, kad mokytojas žino viską,
o mokinio vaidmuo – tyliai klausytis, konspektuoti ir atlikti testą,
vis dar paplitęs visame pasaulyje, kad ir kiek šiuolaikinės technologi-
jos leidžia savarankiškai ieškoti informacijos ir rasti ją akimirksniu,
naudojantis kiekvieno kišenėje nešiojama biblioteka – mobiliuoju
telefonu. Mokiniai mokosi privalomųjų dalykų, užuot pasitelkę su-
sidomėjimu paremtą arba patirtinį mokymąsi. Mokymo programos
sudaromos siekiant parengti mokinius valstybiniam egzaminams ir
pasiekimų įvertinimui, užuot įdiegus projektais grįstą mokymąsi, ug-
dantį gyvenime praktiškai pritaikomus įgūdžius ir skatinantį atrasti
tai, kas išties domina. Deja, testai ir egzaminai mažiausiai skatina
smalsumą, įsigilinimą ir kitas savybes, kurios, kaip atskleidė moksl-
niai tyrimai, yra paveiklus ugdymo ir laimingo gyvenimo pagrindas.
Svarbiausia, kad ši pasenusi sistema moko paklusti, o ne skatina kurti

naujoves ar mąstyti savarankiškai. Gavę mokyklos baigimo diplomą švenčiame mokymosi pabaigą! O juk turėtume švęsti ir džiaugtis išsiugdę puikių įgūdžių, kurie padės mokytis visą gyvenimą.

Atsižvelgiant į nusistovėjusius ugdymo ir auklėjimo metodus, ar kam nors dar kyla klausimas, kodėl mūsų vaikai galiausiai palūžta, nuolat nerimauja ir yra visiškai nepasirengę įprastiems gyvenimo iššūkiams? Nacionalinio psichikos sveikatos instituto duomenimis, 31,9 proc. JAV jaunuolių nuo 13 iki 18 metų kenčia nuo nerimastingumo, be to, ištyrę 2016-aisiais vyravusias psichikos sveikatos problemas mokslininkai nustatė, kad maždaug du milijonai paauglių tais metais bent kartą susidūrė su sunkios depresijos simptomais. 2016 metais Brazilijoje atliktas tyrimas atskleidė, kad beveik 40 proc. paauglių mergaičių ir daugiau nei 20 proc. paauglių berniukų skundėsi dažniais psichikos sutrikimais – nerimastingumu ir depresija. Tyrimo Indijoje duomenimis, trečdaliui vidurinių mokyklų moksleivių pasireiškė klinikiniai nerimo simptomai. Norvegijos visuomenės sveikatos institutui ištyrus 14–15 metų paauglius paaiškėjo, kad daugiau nei pusė jų reguliariai jaučiasi „liūdni ar nelaimingi“, o beveik pusė – „neramūs“. Ši epidemija yra visuotinė, todėl privalome ją vertinti kaip signalą imtis veiksmų.¹

Siūlau išeitį. Auklėjimą mes pavertėme neįtikėtinais sudėtingu, neintuityviu darbu, permelktu baimės ir nepasitikėjimo savimi. Esame iškankinti įtampos, nes tapome savo vaikų laimės vergais. Nerimaujame, kad jiems nesiseks itin konkurencingame pasaulyje. Nusimename, kai nepatenka į prestižinį darželį arba nepažįsta rai-džių, nors kiti to paties amžiaus vaikai, atrodo, moka abėcėlę. Ne kas kitas, o mes savo vaikams kuriame šį baisų, pernelyg konkurencingą pasaulį. Iš tiesų auklėjimas yra gan paprastas, vos tik iš naujo atrandame pagrindinius principus, leidžiančius vaikams atsiskleisti namuo-

se, mokyklose ir gyvenime. Kaip kelių dešimtmečių patirtį turinti mama, močiutė ir ugdytoja atrinkau penkias pagrindines vertybes, padėsiančias mums visiems atskleisti savo gabumus ir tapti sėkmės lydimais žmonėmis. Kad būtų lengviau jas prisiminti visose gyvenimo situacijose, pavadinau šias vertybes TRICK:

PASITIKĖJIMAS (**T**rust),
PAGARBA (**R**espect),
SAVARANKIŠKUMAS (**I**ndependence),
BENDRADARBIAVIMAS (**C**ollaboration),
GERUMAS (**K**indness).

PASITIKĖJIMAS. Pasaulį apėmusi pasitikėjimo krizė. Tėvai bijo, todėl išbaiminę ir vaikai: bijo būti savimi, rizikuoti, pasipriešinti neteisybei. Pirmiausia turime išmokti pasitikėti savimi. Kai pasitikime savo, tėvų, priimamais sprendimais, galime pasitikėti ir vaikais, kad šie imsis svarbių ir būtinų žingsnių link stiprybės ir savarankiškumo.

PAGARBA. Didžiausia pagarba, kokią tik galime parodyti vaikams, yra pagarba jų savarankiškumui ir individualumui. Kiekvienas vaikas yra apdovanotas, o ir pats savaime yra dovana pasauliui, tad mūsų, tėvų, pareiga – puoselėti šią dovaną, kad ir kokia ji būtų. Šis požiūris yra visiškai priešingas nurodinėjimams, kuo vaikas turėtų būti, kokią profesiją pasirinkti ir kaip vertinti supantį pasaulį. Jeigu išties gerbiame vaiką, turime palaikyti jo tikslus ir siekius.

SAVARANKIŠKUMAS. Savarankiškumo pagrindas – pasitikėjimas ir pagarba. Vaikai, kurie nuo mažų dienų mokosi susitvardyti ir prisiminti atsakomybę už savo elgesį, kur kas geriau pasirengia pilname-

tystės iššūkiams, taip pat nestokoja įgūdžių kurti naujoves ir mąstyti kūrybiškai. Savarankiški vaikai geba susidoroti su nelaimėmis, nesėkmėmis ir nuoboduliu – visais neišvengiamais gyvenimo palydovais. Jie nepraranda savitvardos net tada, kai aplink tvyro chaosas.

BENDRADARBIAVIMAS. Bendradarbiavimas – tai veikimas kartu šeimoje, mokykloje ar darbovietėje. Bendradarbiaujantys tėvai skatina vaikus išitraukti į pokalbius, kartu priimti sprendimus ir netgi drauge spręsti dėl drausmės kylančius rūpesčius. XX amžiuje, kai pagrindiniu įgūdžiu buvo laikomas mokėjimas paisyti taisyklių, visa kontrolė priklausė išimtinai tėvams. XXI amžiuje įsakinėjimai prarado galią. Neturėtume aiškinti vaikams, ką daryti, verčiau paprašykime dalytis idėjomis ir drauge galvokime, kaip jas įgyvendinti.

GERUMAS. Keista, tačiau bendraudami su artimiausiais žmonėmis dažnai stokojame gerumo ir atidumo, kurį lengva ranka dalijame svetimiems. Tėvai myli savo vaikus, tačiau neretai pamiršta deramą elgesį ir rodo ne patį geriausią pavyzdį. Tikrasis gerumas paremtas dėkingumu ir atleidimu, tarnyste ir dėmesingumu aplinkiniams. Svarbu parodyti vaikams, kad didžiausio pasitenkinimo ir atlygio sulauks tada, kai savo darbais prisidės prie geresnio kitų žmonių gyvenimo.

TRICK metodas iš esmės skirtas funkcinėms šeimoms ir padeda spręsti problemas, su kuriomis susiduriame švietimo srityje. Paveikiausios pamokos grindžiamos pasitikėjimu ir pagarba, mat skatina savarankišką mąstymą ir projektais grįstą mokymąsi bendradarbiaujant, kuriuo imituojamas darbas realiame gyvenime. Švietimo įstaigų vadovai jau pradeda suvokti, kad mechaninis įsiminimas ir dėstymas XXI amžiuje yra visiškai nenaudingi įgūdžių lavinimo metodai. Tris

dešimtmečius tobulinau savo mišraus mokymosi modelį – sistemą, leidžiančią vaikams iš dalies rinktis, ko mokytis, ir pabrėžiančią atsakingą technologijų naudojimą. Šiandien mano metodus taiko mokytojai visoje šalyje; aš nuolat keliauju po Europą, Aziją ir Lotynų Ameriką, bendrauju su švietimo įstaigų vadovais ir padedu įgyvendinti naujas vyriausybines strategijas, paremtas pagrindinėmis TRICK vertybėmis.

TRICK naudą pripažino ir šias vertybes pradėjo diegti ir verslo įmonės. TRICK modelis ne tik moko, kaip auginti laimingus, sėkmės lydimus vaikus, bet ir padeda atskleisti geriausias bet kurio amžiaus žmonių savybes. Įmonės ieško ištvermingų, kūrybingų, savarankiškai mąstyti, bendradarbiauti ir prisitaikyti prie nuolat kintančio pasaulio gebančių darbuotojų. Švietimo priežiūros tarnyba atliko Profesinės informacijos tinklo (didelės užimtumo duomenų bazės, tvarkomos JAV Darbo departamento) analizę ir nustatė, kad šiandien darbdaviai iš potencialių darbuotojų tikisi penkių iš TRICK vertybių kylančių pagrindinių įgūdžių: gebėjimo spręsti problemas, lanksčiojo (fluidinio) intelekto, mokėjimo dirbti komandoje, naujovių bei rezultatų siekio ir komunikacinių gebėjimų. Lankstus mąstymas, gebėjimas spręsti problemas ir kurti naujoves randasi iš tvirto savarankiškumo, kurį lemia pasitikėjimas ir pagarba. Komandinis darbas ir bendravimas neįmanomi be gerumo ir noro bendradarbiauti, būtinybės atsizvelgti į kitokią nuomonę ir idėjas. Štai kodėl apmokydami ir skatindami darbuotojus vieno pasaulinio viešbučių tinklo vadovai pradėjo taikyti TRICK modelį. Štai kodėl vieno populiariausių dražužių mažmenininkų „Gap“ steigėjai neseniai kreipėsi į mano dukrą Anne ir mane, tikėdamiesi sužinoti, kaip išugdyti klestinčius įmonių vadovus. Štai kodėl tiek daug stambių kompanijų, tokių kaip garsiausia pasaulinė konsultacijų bendrovė „Deloitte“, populiariausia

Lotynų Amerikos elektroninės prekybos platforma „Mercado Libre“, kepyklų ir kavinių tinklas „Panera Bread“, net „Walmart“ ir „McDonald’s“, pradeda vadovautis panašia į TRICK filosofija ir skatina darbuotojus būti savarankiškus, bendradarbiauti ir siekti naujovių.

2017-aisiais konferencijoje „Sąmoningas kapitalizmas“ skaičiau pranešimą įmonių vadovų pilnai auditorijai. Renginio dalyviai taip susižavėjo mano pristatytomis TRICK vertybėmis, kad pasibaigus pranešimui nė vienas nenorėjo išeiti iš salės. Bendravau su vadovais, tokiais kaip Johnas Mackey iš „Whole Foods“ ir Danielis Bane’as iš „Trader Joe’s“, kurie vadovauja klestintiems ir darbuotojų skatinimo programomis garsėjantiems maisto produktų tiekimo tinklams. Ekologiškus maisto produktus gaminančios bendrovės „Heavenly Organics“ vadovas Amitas Hooda, mokesčių programinės įrangos tiekėjo „Vertex“ dalininkas Jeffrey Westphalas ir daugelis kitų prisipažino norintys padėti skleisti mano filosofiją. TRICK vertybės įsiliejo į visas konferencijoje vykusias diskusijas, nes mums išties reikia įgalinti žmones, su kuriais dirbame, ir bendradarbiauti tarpusavyje, kad galėtume pasiekti apčiuopiamų pokyčių. Mano sutikti vadovai kalbėjo apie darbuotojų parengimą XXI amžiui per praktinį, projektais grįstą mokymąsi – visiškai tokį pat, kokį taikau savo pamokose Palo Alto vidurinėje mokykloje.

Pagrindinis TRICK tikslas – išugdyti savarankiškai mąstančius ir atsakingus žmones, gyvenančius atsakingame pasaulyje. Tai darome kaip tėvai, mokytojai ir darbdaviai: ne tik auginame vaikus ar vadovaujame klasėms, kompanijų valdyboms, bet ir kuriame tvirtą pamatą žmonijos ateičiai. Ugdome žmogaus sąmonę sparčiau nei bet kada anksčiau.

Ši knyga apie tai, kaip užauginti žmones, kuriems sekasi. Nesiūlau dar vienos kaprizingos auklėjimo priemonės ar tikslaus recepto,

kaip užmigdyti vaiką, – dalijuosi žiniomis, kaip remiantis universalia žmogaus elgesio filosofija įveikti problemas, su kuriomis šiandien susiduriame, ir parengti vaikus daugybei ateityje laukiančių iššūkių. Čia nerasite naujos programos mokykloms, bet sužinosite naują būdą, kaip įgyvendinti esamas programas, taip pat susiformuosite pasitikėjimu ir pagarba grįstą naują požiūrį į mokymą (mokykloje ir namuose), suteiksiantį jūsų vaikams pasitikėjimo savimi ir savarankiškumo. Tolesniuose skyriuose pateiksiu pagrindinius principus, padėsiančius namuose ar klasėje sukurti aplinką, kuri leis atsiskleisti ir jums, ir jūsų vaikui.

Mano, kaip motinos, vaidmuo žmonijos istorijoje nesiskyrė nuo kitų tėvų vaidmens: jie taip pat buvo priversti pasitikėti savimi, skatinti vaikų savarankiškumą ir auklėti juos per bendradarbiavimą. Kad mano metodai pasiteisino, geriausiai liudija tai, kad jie buvo moksliskai patvirtinti kaip tinkami visame pasaulyje. Nėką mažesnę patvirtinimą suteikė ir kolektyvinė tėvų patirtis. Šiuos metodus pamokose taikau pastaruosius 36 metus, o apskritai pradėjau taikyti prieš 50 metų – auklėdama dukras. TRICK metodas išties tinka visiems, nepriklausomai nuo amžiaus, kultūrinių skirtumų ar kitokių aplinkybių. Pradėti niekada nėra vėlu. Jūs galite ištaisyti auklėjimo klaidas ir pakeisti netikusius sprendimus, pagerinti ir savo, ir savo vaikų gyvenimą. Jūsų laukia didžiausias atlygis, nes TRICK padės tapti tėvais, kokiais siekiate būti, ir užauginti vaiką, su kuriuo norėsite leisti laiką ir kuris norės savo laiku dalytis su jumis. Tokį, kuris bus reikalingas ir vertinamas visuomenėje, be to, drąsiai pasitiks iššūkius, su kuriais visi be išimties susiduriame bendruomenėje, valstybėje ir pasaulyje.

Džiaugiuosi ir jaučiuosi pagerbta, galėdama šios knygos puslapiuose dalytis TRICK istorijomis ir principais. Tikiuosi, jie padės jums susigrąžinti didžiausią pasitikėjimą savimi ir savo vaiku, taip

pat pasirodys lengvai įsimenami ir pritaikomi. Esate tokie tėvai, kurių reikia jūsų vaikui, tad apsiginklavęs jūsų pasitikėjimu ir pagarba jis taps tikra asmenybe.